
Den 24. september 2007 afgav jeg en endelig rapport om min inspektion den 22. og 23. marts 2007 af Statsfængslet på Kragshovede. I rapporten bad jeg om nærmere oplysninger mv. vedrørende forskellige forhold.

I den anledning har jeg modtaget en udtalelse af 28. december 2007 med bilag fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, herunder en udtalelse af 26. oktober 2007 fra fængslet. Direktoratet gengiver og kommenterer i sin udtalelse det som fængslet har anført.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad punkt 2.2.5 Besøgslokaler

Jeg noterede mig at døren fra den halvåbne afdeling til afdelingens besøgslokaler er låst ved besøg. Jeg bad fængslet oplyse hvorvidt yderdøren tillige er lukket (låst) ved besøg.

Fængslet har oplyst at yderdøren til den halvåbne afdeling altid er låst ved indebesøg, og at den kun er åben når der er personale til stede.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 2.3.2 Køkkener

Ved min samtale med talsmændene fra de åbne afdelinger blev det påpeget at køkkengulvene på stort set samtlige åbne afdelinger er i meget dårlig stand, især ved opvaskemaskinerne. Under min inspektion så jeg alene ét køkken (på afdeling 6 – den narkofri afdeling), og fængslets ledelse oplyste på min forespørgsel at køkkengulvet i dette køkken er et af de værre gulve, men nok ikke det værste.

Det fremgik ikke af det modtagne materiale at der var lavet en plan for udskiftning af gulvet i køkkenet på denne afdeling, men det fremgik at der var planer om udskiftning af gulvbelægningen i køkkenet på afdeling 5 i år 2008.

I brev af 12. juni 2007 kommenterede fængslet samlet punkt 1 og 2 i mit brev til talsmændene om henholdsvis køkkengulve og komfurer og anførte indledningsvis at fængslet forsøgte at fastsætte en dato hvor arbejdet forventedes at være tilendebragt. Jeg anmodede fængslet om at oplyse hvilket arbejde fængslet sigtede til. Jeg anmodede endvidere om nærmere oplysninger om standarden af køkkengulvene på de øvrige åbne afdelinger i sammenligning med gulvet i det besigtigede køkken på afdeling 6.

Fængslet har oplyst at udskiftning af gulvbelægning i afdelingskøkkenerne på de åbne afdelinger er prioriteret højt ved bygningssynet i 2008. Fængslet forsøger at finde en gulvbelægning der er mere holdbar end de nuværende vinyl- eller korkgulve. Alternativet er f.eks. klinker eller linoleumsfliser som imidlertid er mere omkostnings- og resourcekrævende. Det er ikke på nuværende tidspunkt muligt at tage stilling til rækkefølgen i udskiftningen. Det forholder sig sådan at nogle af de nyere gulvbelægninger (der er 3-4 år gamle) er i ringere stand end visse af de gamle, og fængslet kan derfor ikke gå frem efter en plan der alene relaterer sig til hvornår gulvbelægningen sidst har været skiftet. Fængslet forventer at der kan foreligge en oversigt først i det nye år. Arbejdet vil tidligst være tilendebragt i slutningen af 2008.

Standarden af køkkengulvene er vurderet af bygningsafdelingen på en skala fra 1-10, og fængslet har vedlagt bilag herom. Af dette bilag fremgår det at køkkengulvet på afdeling 6 har fået karakteren 5 der svarer til dårlig – middel stand. Det fremgår endvidere at køkkengulvene på seks andre afdelinger er vurderet til at være i en ringere stand.

Direktoratet har henholdt sig til det som fængslet har oplyst.

Jeg har noteret mig det oplyste og beder om en kopi af den nævnte oversigt.

Jeg bad desuden om direktoratets bemærkninger til det forhold at fængslet alene udskifter komfurer (herunder meget nedslidte komfurer) hvis der er tale om defekter.

Fængslet har oplyst at fængslets økonomi forhindrer at der udskiftes andet end egentlig defekte hvidevarer, medmindre det økonomisk eller sikkerhedsmæssigt vurderes at en udskiftning er nødvendig. Vurderingen foretages af fængslets elektrikere.

Direktoratet har henholdt sig hertil. Direktoratet har samtidig bemærket at der ofte vil kunne være en økonomisk fordel ved at udskifte ældre hvidevarer med nyere modeller der ikke bruger så megen energi. Fængslet vurderer imidlertid selv hvornår fængslet mener at en udskiftning er nødvendig og hensigtsmæssig.

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Ad punkt 2.5 Isolationsafdelingen

Så vidt jeg erindrede, havde celle 705 almindeligt inventar. Det fremgår udtrykkeligt af en af de fem rapporter om observationscelleanbringelse som jeg havde modtaget, at anbringelsen i dette tilfælde fandt sted i celle 705, og at den indsatte lå på et tidspunkt på sengen og så tv.

Jeg anmodede om oplysning om hvordan denne celle er indrettet, og om anvendelsen af den som observationscelle.

Fængslet har oplyst at celle 705 tidligere var en tom celle med en madras på gulvet, men at den nu bruges som almindelig celle med almindeligt inventar. Det er en fejl at cellen blev brugt som observationscelle den 31. oktober 2006, og fængslet har beklaget denne fejl.

Fængslet har videre oplyst at celle 704 er godkendt som midlertidig observationscelle indtil den indsatte kan overføres til nærmeste godkendte observationscelle i Arresthuset i Aalborg.

Direktoratet har tilsluttet sig fængslets beklagelse af anvendelsen af celle 705 som observationscelle i det konkrete tilfælde.

Jeg er enig i at det er beklageligt at celle 705 blev anvendt som observationscelle i det konkrete tilfælde. Idet jeg går ud fra at der er tale om et enkeltstående tilfælde, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Inventaret i isolationscellerne fremstod meget slidt, og betrækket på flere madrasser havde brandmærker mv. Da isolationsafdelingen ikke var nævnt særskilt i drifts- og vedligeholdelsesplanen, men det heri under omtale af sygeafdelingen var nævnt at inventaret skulle udskiftes i år 2007, bad jeg om nærmere oplysninger om planerne med hensyn til renovering og udskiftning af inventar i isolationsafdelingen.

Fængslet har i udtalelsen af 26. oktober 2007 oplyst at inventaret i isolationsafdelingen er blevet skiftet i 2007. Den 17. december 2007 har fængslet desuden telefonisk over for direktoratet oplyst at gulvbelægningen i celle 705 efterfølgende er udskiftet.

Fængslet har videre oplyst at afdelingspersonalet skal påse at afdelingens gangmand får udskiftet madrasser der har skader, på depotet.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg udtalte at radiatoren i hvert fald i observationsceller bør indkapsles og henstillede at det skete. Jeg bad om underretning om hvad der skete i anledning af min henstilling.

Jeg gik desuden ud fra at fængslet samtidig ville overveje om der var en sikkerhedsmæssig risiko forbundet med den uafskærmede udluftningskanal samme sted.

Fængslet har oplyst at radiatoren i celle 704 er blevet udskiftet til en mindre model der er indkapslet, og at udluftningskanalerne i alle celler nu er afskærmet efter gældende regler vedrørende hul-størrelse.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg tager til efterretning at radiatoren i celle 704 er udskiftet og indkapslet, og jeg har noteret mig at udluftningskanalerne nu er afskærmet som sket i alle cellerne på isolationsafdelingen.

Jeg henstillede at indkigshullerne til toiletet og til de celler der ikke benyttes som observationsceller, blev lukket eller dækket med en klap, og jeg bad om underretning om hvad der skete i den anledning.

Fængslet har oplyst at der er opsat klap på indkigshullet i toiledøren og på alle de øvrige døre i isolationsafdelingen, herunder den celle der anvendes som midlertidig observationscelle (celle 704). Klappen på døren til celle 704 kan skydes til side så det fortsat er muligt at observere gennem hullet.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Ad punkt 3.1 Arbejde

Under min samtale med talsmændene for de indsatte på den lukkede afdeling udtrykte de utilfredshed med at der ikke er arbejdspladser til alle de indsatte på denne afdeling. De oplyste at der er op til tre måneders ventetid på arbejde, og at det bl.a. medfører tab af muligheden for at få tillæg.

Jeg anmodede om fængslets bemærkninger til det anførte. Jeg bad herunder om nærmere oplysninger om beskæftigelsessituationen på den lukkede afdeling og henviste i den forbindelse også til at fængslet under inspektionen havde oplyst at det er svært at opfylde målet i resultatkontrakten om 90 pct. beskæftigelse på den lukkede afdeling.

Fængslet har oplyst at mangel på personale i beskæftigelsen har medført at der i foråret 2007 har været indsatte der ikke straks kunne anvises beskæftigelse. Fængslet har forsøgt at dele beskæftigelsesmulighederne mellem de indsatte der var interesserede. Under normal personalebemanning er der følgende beskæftigelsesmuligheder:

Program/behandling: 12 indsatte

Dagskole: 8 indsatte

Montagearbejde: 15 indsatte

Udehold: 5 indsatte

Gangmænd: 4 indsatte

Hjælpegangmænd: op til 2 indsatte – efter konkret vurdering.

Modtagelse/syge/lovligt fravær: 4 indsatte.

Fængslet har videre oplyst at fængslet beklageligvis ikke kan dokumentere beskæftigelsesgraden i den lukkede afdeling, men kun for hele fængslet. Hvor stort et fremmøde der er på arbejdspladserne (eller hvor mange der arbejdsvægrer) afhænger ikke mindst af de indsattes indbyrdes forhold. Det skyldes at afdelinger og arbejdsplads ligger på et begrænset område, og at de indsatte derfor typisk er sammen både på arbejdspladsen og i afdelingen. Oplysningerne om at der har været op til tre måneders ventetid på beskæftigelse, har fængslet ikke mulighed for at efterprøve, og fængslet kan ikke give et præcist svar på hvor lang ventetiden er. Både i den lukkede og i de åbne afdelinger ønsker de indsatte nogle gange at blive knyttet til et bestemt arbejdsområde, men det betragtes ikke som "ventetid", at de ikke kan få deres førsteprioritet opfyldt med det samme. Der er desuden ikke kommet konkrete klager fra de indsatte over manglende beskæftigelse eller over at få udbetalt dusør uden beskæftigelse.

Direktoratet har henholdt sig hertil. Direktoratet har desuden tilføjet at direktoratet har anmodet fængslet om at tilpasse kapacitetsopsætningen i KØLS (klientøkonomi og lønstyringsystem) så det fremover bliver muligt at dokumentere beskæftigelsesgraden afdelingsvis.

Jeg har noteret mig det oplyste. Da jeg i øvrigt forstår det oplyste sådan at beskæftigelsessituationen på den lukkede afdeling nu er blevet bedre, foretager jeg mig ikke mere vedrørende beskæftigelsessituationen på denne afdeling.

Jeg anmodede om oplysning om hvor mange indsatte der kan være beskæftiget på den halvåbne afdelings eget værksted, og om de indsatte på denne afdeling generelt foretrækker at arbejde på dette værksted eller på fængslets øvrige arbejdspladser.

Fængslet har oplyst at der på værkstedet på den halvåbne afdeling kan være beskæftiget 4 – 6 indsatte alt efter hvilken type arbejde der udføres. Fritidsrummet er i perioder hvor der har været mange sædelighedsdømte, desuden blevet benyttet i arbejdstiden til montagearbejde med yderligere 4 – 6 indsatte. Indsatte der ikke er sædelighedsdømte, foretrækker generelt at arbejde på et af fængslets øvrige arbejdspladser.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Under mit møde med samarbejdsudvalget blev det nævnt at en arbejdsgruppe for nogle år siden havde beskæftiget sig med spørgsmålet om aktivering af de indsatte. Et af de tiltag der var blevet overvejet, var at slukke centralt for adgangen til tv i arbejdstiden, men direktoratet havde dog ikke kunnet imødekomme fængslets ønske herom. Fængslet havde modtaget et brev fra direktoratet herom, og jeg anmodede om en kopi af dette brev.

Fængslet har vedlagt direktoratets brev af 11. februar 2003 som er et svar på fængslets indstilling (af 2. november 2002) om aktivering af indsatte, og har oplyst at der bl.a. forud for direktoratets svar havde været møde i direktoratet om indstillingen. Fængslet har navnlig henvist til punktet "Indskrænkede rettigheder". Under dette punkt har direktoratet tilkendegivet at der kun må ske indskrænkninger der er begrundet i konkrete ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn. For at direktoratets bemærkninger skal give mening, har fængslet endvidere vedlagt indstillingen og har specifikt om at slukke for antennesignal i arbejdstiden henvist til side 11, pkt. 13.

Fængslet har tilføjet at fængslet overvejer om det samme mon gør sig gældende for de playstations som de indsatte i den lukkede afdeling kan leje. Fængslet har nemlig for tiden meget vanskeligt ved at motivere de indsatte til at påtage sig beskæftigelse. Da en del af de indsatte i den lukkede afdeling får tilført penge udefra, har disciplinærstraf (bøde) ingen betydning for dem. I stedet for at reagere disciplinært med bøder udover løntræk, overvejes det derfor kun at tillade playstations uden for normal arbejdstid.

Direktoratet har udtalt at direktoratet mener at de samme forhold gør sig gældende for fængslets forslag om kun at tillade playstations uden for normal arbejdstid som for forslaget om at slukke for tv i arbejdstiden. Direktoratet har henvist til det der er anført om indskrænkede rettigheder i direktoratets brev til fængslet af 11. februar 2003. Direktoratet har i øvrigt henholdt sig til fængslets udtalelse.

Jeg har noteret mig det oplyste. Da direktoratets svar ikke kan give mig anledning til bemærkninger, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Ad punkt 3.2 Undervisning

I udtalelsen af 12. juni 2007 til mig oplyste fængslet at uddannelsen på højere niveau end 8.-9. klasse bør tages under frigang. Jeg anmodede på denne baggrund ledelsen om en skriftlig uddybning af baggrunden for at der ikke (kan) undervises i fængslet på højere niveau end 9. klasse.

Fængslet har oplyst at der er tale om en misforståelse. Der undervises således på 8.-10. classes niveau i fængslet, men i det omfang de indsatte går til prøve efter 9. og/eller 10. klasse, sker det på Voksenuddannelsescentret (VUC) i Frederikshavn.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg anmodede om oplysning om hvorvidt det havde været overvejet at få etableret korte AMU-kurser i fængslet til f.eks. indsatte der ikke har mulighed for frigang fordi deres ophold er kortvarigt.

Fængslet har oplyst at f.eks. truckcertifikat-kurser på fængslets grund har været overvejet, men at alle indsatte hidtil har kunnet erhverve truckcertifikat ved frigang. Hvis en indsat har en dom på mindre end 5 måneder, og derfor som udgangspunkt ikke er fri-

gangsberettiget, kan direktoratet dispensere. Fængslet har tilføjet at det er meget dyrt at etablere faciliteter til eksempelvis svejse- eller bygge- og anlægskurser i fængslet.

Direktoratet har henholdt sig til fængslets oplysninger.

Jeg har noteret mig det oplyste, herunder om muligheden for dispensation, og jeg foretager mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Jeg anmodede desuden om oplysning om hvorvidt der siden sidste inspektion var sket væsentlige ændringer i undervisningstilbuddene for de indsatte på de åbne afdelinger og den måde som undervisningen foregår på i fængslet.

Fængslet har oplyst at det ikke er tilfældet, bortset fra at der nu anvendes betydeligt mere it i undervisningen og foregår decideret it-undervisning.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad om ledelsens bemærkninger til det som talsmændene for de indsatte på den lukkede afdeling havde anført om at der ikke er det tilstrækkelige antal pladser til indsatte der ønsker undervisning på denne afdeling, og at der (derfor) er op til tre måneders ventetid på undervisning.

Fængslet har oplyst at der i den lukkede afdelings første to år har været venteliste til dagskolen. Det hænger sammen med at der kun er en stor arbejdsplads – montageværkstedet – i denne afdeling. Skolen har med de ressourcer der er tildelt den lukkede afdeling (et lærerårsværk), etableret undervisningstilbud til 8-10 indsatte i form af dels en dagskole (8.-10. classes niveau) og dels forberedende voksenundervisning (FVU).

Fængslet har videre oplyst at ventetiden for at komme til undervisning er reduceret væsentligt siden 1. juli 2007 hvor den lukkede afdelings belægning blev halveret, og at ventetiden nu er omkring en måned. Fængslet har desuden oplyst at ventetiden næppe hensigtsmæssigt kan nedbringes yderligere idet indsattes undervisningsbehov også skal afdækkes, hvilket sker både ved indsættelsessamtalen og i handleplansarbejdet. Afdeling 9 skulle åbne igen medio december 2007, og halvdelen af de indsatte fra denne afdeling skulle deltage i et alkoholprogram. Fængslet forventer derfor ikke at vende tilbage til tidligere tiders lange venteliste til undervisning.

Direktoratet har oplyst at direktoratet ikke har været bekendt med at der har været tre måneders ventetid til undervisning, og at en sådan ventetid ikke er acceptabel.

Direktoratet har videre oplyst at udviklingen vedrørende beskæftigelsen på afdelingen vil blive fulgt nøje efter åbningen af afdeling 9 igen medio december 2007. Direktoratet har i øvrigt i et brev af 19. december 2007 meddelt samtlige fængsler at direktoratet skal underrettes hvis ventetiden til skolegang er længere end tre uger. Direktoratet har vedlagt kopi af dette brev.

Jeg er enig med direktoratet i at en ventetid på tre måneder til undervisning ikke er acceptabel. Jeg har noteret mig det oplyste, herunder at ventetiden for de indsatte på fængslets lukkede afdeling nu er nedbragt til ca. en måned, og indholdet af direktoratets brev af 19. december 2007 til alle fængslerne. På denne baggrund foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Ad punkt 3.3 Særlige behandlingsprogrammer

Jeg anmodede om underretning om hvorvidt "Nye veje" blev indført i fængslet.

Fængslet har oplyst at fængslet over for Kriminalforsorgens Uddannelsescenter har fremsat ønske om at få to af sine instruktører uddannet som instruktører i det svenske program "Nye Veje".

Direktoratet har oplyst at direktoratet endnu ikke har taget endelig stilling til i hvilket omfang og i givet fald i hvilke fængsler programmet skal implementeres.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 3.4 Fritid

Det blev under inspektionen oplyst at fængslet udarbejder oversigter over afviklingen af fritidsaktiviteter i fængslet. Jeg anmodede om en kopi af den seneste oversigt.

Fængslet har oplyst at der foreligger en statistik fra 2006 og har vedlagt kopi heraf. Statistikken er udarbejdet af "fritidsgruppen" og indregner ikke fritidsudgange der har været iværksat af de enkelte åbne afdelinger, og hvortil der er afsat penge svarende til et årsværk per år. Der er ikke i 2006 lavet særskilt opgørelse over de sidstnævnte aktiviteter.

Det fremgår af statistikken at der i den lukkede afdeling over 354 dage har deltaget i alt 4120 indsatte med et gennemsnit på 11,63 per gang.

I åbent regi har fritidsgruppen stået for 206 arrangementer med i alt 965 indsatte svarende til et gennemsnit på 4,68 per gang. Tallet er inklusiv den halvåbne afdeling der dog også er opgjort særskilt.

Direktoratet har henholdt sig til fængslets oplysninger.

Jeg har noteret mig det oplyste.

For så vidt angår den lukkede afdeling udtalte jeg at det – netop fordi de indsatte ikke må benytte fængslets sportshal og ikke selv har en sportshal – er vigtigt at sikre de indsattes muligheder for at udøve fysisk aktivitet på anden vis, dels i kondirummet og dels udenfor. Idet jeg henviste til beskrivelsen under pkt. 2.1.4 af gårdtursarealet til denne afdeling, anmodede jeg i den forbindelse fængslet om at oplyse nærmere om mulighederne for boldspil mv. på gårdtursarealet.

Fængslet har oplyst at de indsatte i de lukkede afsnit hver dag har mulighed for mindst en times gårdtur og mindst en times træning i kondirummet. Der er to gårdtursarealer – det primære gårdtursareal hvor der er mulighed for at spille badminton, volleyball, fodbold og jogging, og det sekundære gårdtursareal der er lidt mindre, og hvor der er mulighed for at spille hockey og basketball.

Fængslet har endvidere oplyst at der i weekender og på helligdage som hovedregel er mulighed for en times ekstra gårdtur. De indsatte har dog kun i begrænset omfang ønsket at benytte sig af denne mulighed. Faktisk er interessen så lille at fængslet har opgivet at foretage en særskilt registrering af de indsatte der ønsker ekstra gårdture. Fængslet har i den forbindelse nævnt at der i august måned 2007 blev arrangeret tre turneringer i henholdsvis fodbold, volleyball og basketball, men at de blev aflyst på selve dagen da ingen indsatte ønskede at deltage. Samme medarbejder arrangerede en fodboldturnering for de indsatte i de åbne afdelinger med meget stor tilslutning fra alle afdelinger. Denne turnering sluttede med en fodboldkamp mellem de indsatte og personalet.

Direktoratet har henholdt sig til fængslets oplysninger.

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke mere vedrørende dette forhold.

For så vidt angår den halvåbne afdeling bad jeg ledelsen om at overveje om det ville være muligt og hensigtsmæssigt at opdele de indsattes tid i skolen således at de får adgang til skolens aktiviteter i kortere tid to gange om ugen. Hvis det var tilfældet, bad

jeg ledelsen om at overveje en sådan opdeling som de indsatte foretrak. Jeg bad om underretning om resultatet af overvejelserne.

Fængslet har oplyst at fængslet har overvejet en sådan opdeling, men har ment at måtte udskyde overvejelserne indtil personalsituationen er mere normaliseret. Fængslet har videre oplyst at afdelingslederen jævnligt holder møde med de indsatte og afdelingens talsmand, og at afdelingslederen efter behov vil iværksætte en anden ordning hvis der er interesse herfor.

Endelig har fængslet oplyst at fængslets øverste ledelse ikke er bekendt med klager fra de indsatte over fritidsmulighederne hverken i art, omfang eller tilrettelæggelse.

Direktoratet har henholdt sig til fængslets oplysninger.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 4.1.2 Adgang til egen pc og internet

Jeg bad om fængslets bemærkninger til det som talsmændene for de åbne afdelinger havde anført om at der er for få pc'er til undervisningsbrug.

Fængslet har fastholdt at fængslet følger bekendtgørelsen og praksis på området. Fængslet har videre bemærket at fængslet er ret imødekommende overfor de indsattes ønsker om at få udleveret egen pc navnlig til undervisningsbrug idet fængslet i forbindelse med tilladelse til udlevering af egen pc til eget arbejde skal være opmærksom på en eventuel misbrugsrisiko.

Direktoratet har henholdt sig til fængslets oplysninger. Direktoratet har samtidig henvist til direktoratets oplysninger i sagen om min inspektion den 19. maj 2005 af Fængselsafdelingen på Holsbjergvej, jf. skrivelse af 23. oktober 2007. Heri oplyste direktoratet at en projektgruppe i direktoratet i august 2007 havde afgivet indstilling om indsattes anvendelse af pc.

Jeg har noteret mig det oplyste, men da jeg har forstået talsmændenes bemærkninger som en klage over at fængslet råder over for få pc'er til brug for undervisning i fængslet, beder jeg på ny om fængslets bemærkninger hertil.

Ad punkt 4.1.3 Psykologbistand

Jeg noterede mig at fængslet overvejede at få tilknyttet en psykolog som supplement til fængslets psykiater idet der er for lang ventetid til psykiateren. Da fængslet havde

oplyst at punktet skulle drøftes med fængslets sundhedspersonale, bad jeg om underretning om resultatet af fængslets overvejelser efter drøftelserne med sundhedspersonalet.

Fængslet har telefonisk den 17. december 2007 over for direktoratet oplyst at det nu er besluttet at iværksætte en forsøgsordning hvorefter der tilknyttes en psykolog til fængslet i 10-15 timer ugentligt. I fængslets udtalelse af 26. oktober 2007 har fængslet anført at fængslet har en forventning om at anvendelse af psykolog vil kunne nedbringe de indsattes medicinforbrug i et ikke uvæsentligt omfang og understøtte effekten af behandlingen mod misbrug af narkotika og alkohol. Fængslets psykiater vil desuden kunne koncentrere sine ressourcer til de indsatte der har en egentlig psykiatrisk diagnose.

Det fremgår tillige af direktoratets udtalelse at ordningen vil blive evalueret når den har været i gang i tre måneder.

Direktoratet har henholdt sig til fængslets oplysninger.

Jeg har noteret mig det oplyste og beder om underretning om resultatet af evalueringen.

Ad punkt 4.1.4 Tv-forhold

Jeg anmodede om underretning om resultatet af fængslets undersøgelse om etablering af kabel-tv.

Fængslet har oplyst at det ikke er muligt at blive tilsluttet bredbånds-tv gennem TDC. Med hensyn til tilslutning til kabel-tv via en antenneforening har fængslet henvist til pkt. 4.3.2.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Idet jeg også henviser til pkt. 4.3.2, har jeg noteret mig det oplyste.

Da fængslet havde oplyst at fængslet havde overvejet spørgsmålet om at hæve de indsattes betaling for signal, anmodede jeg om nærmere oplysninger om disse overvejelser.

Fængslet har oplyst at fængslet har stillet en eventuel højere brugerbetaling i bero, indtil der er en endelig afklaring på eventuel tilslutning til Ålbæk Antenneforening, jf. pkt. 4.3.2.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 4.2.1 Købmand

Jeg gik ud fra at fængslet ville forelægge ønsker fra talsmændene på den lukkede afdeling om udvalgte tilbud, om en liste over sortimentet og om muligheden for at kunne bestille kødvarer for den nye købmand. Jeg anmodede om underretning om hvad der videre skete i den anledning.

Fængslet har oplyst at der ved et møde i butiksudvalget den 7. juni 2007 ikke var repræsentanter fra den lukkede afdeling til stede. Grunden hertil var at der på daværende tidspunkt ikke var valgt nogen talsmand for afdelingen. På et efterfølgende talsmandsmøde i den lukkede afdeling (den 10. september 2007) var der ingen bemærkninger til købmandsbutikken, varesortiment mv.

Fængslet har videre oplyst at fængslet er/var i gang med at få tilrettet købmandskontrakten så den er i overensstemmelse med notatet fra butiksudvalgsmødet den 7. juni 2007. Fængslet har vedlagt referat af dette møde.

Af dette referat fremgår det bl.a. at de indsatte havde klaget over at priserne var steget enormt siden den nye købmand – også en Merko-købmand – havde overtaget butikken. Fængslet meddelte på mødet at fængslet ikke havde mulighed for at foretage en sammenligning mellem priserne i den gamle og den nye butik da fængslet ”ikke er bekendt” med den tidligere købmands priser. Ved en sammenligning af priserne på de varer som de indsatte havde nævnt i klagen, i den nye købmands butik henholdsvis i og uden for fængslet, havde fængslet dog ikke fundet forskelle. Efter oplysning om at butikken i fængslet ikke drives som en Merko-butik, men som en Merko-Neutral, og at det bl.a. betyder at butikken ikke har de tilbud der er nævnt i Merko-avisen, men i stedet tilbud der er lavet specielt efter de indsattes ønsker, blev det aftalt mellem talsmændene og købmændene at alle reklamer for Merko skulle fjernes fra fængslets butik så den fremstår neutral.

Jeg har noteret mig det oplyste og beder om en kopi af den tilrettede kontrakt med købmanden.

Jeg beder tillige fængslet om at oplyse om det har været overvejet at undersøge om der, som anført af talsmændene, er tale om at prisniveauet hos den nye købmand er (væsentligt) højere end hos den tidligere købmand.

Jeg beder videre fængslet om at underrette mig om resultatet af en undersøgelse som købmanden ifølge referatet skulle foretage af muligheden for at sælge kød i større mængder til de indsatte.

Da det er oplyst at der på talsmandsmødet i den lukkede afdeling den 10. september 2007 ingen bemærkninger var til købmandsbutikken, herunder varesortimentet, foretager jeg mig ikke mere vedrørende det forhold at fængslet ikke ses at have forelagt de tidligere talsmænds ønske om en liste over sortimentet for købmanden.

Endelig har jeg noteret mig at talsmændene (for de åbne afdelinger) under mødet den 7. juni 2007 udtrykte stor tilfredshed med butikkens udvalg af varer, at varerne er friske, at der fremskaffes specielle varer og ekspedienternes behandling af de indsatte i butikken.

På forsøgsbasis var der den 19. februar 2007 indgået en aftale hvorefter de indsatte på den lukkede afdeling kan købe grillmad to dage om ugen. Jeg anmodede om oplysning om hvorfor der ikke var samme mulighed for de øvrige indsatte i fængslet og om erfaringerne (til sin tid) med ordningen.

Fængslet har oplyst at der findes samme ordning for de indsatte på de åbne afdelinger, og at det nu er medtaget i fængslets regelsamling. Fængslet har vedlagt kopi heraf.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 4.3.2 Tv-kanaler

Jeg anmodede om oplysning om hvorvidt den undersøgelse som fængslet havde foretaget med hensyn til at komme med i Ålbæk antennelav, omfattede adgangen til kabel-tv. I så fald henviste jeg til min anmodning under pkt. 4.1.4 om underretning om resultatet af fængslets undersøgelse herom.

Fængslet har oplyst at fængslet den 12. oktober 2007 holdt møde med repræsentanter fra Ålbæk Antenneforening. Antenneforeningens repræsentanter udbad sig betænkningstid med henblik på at undersøge en del tekniske spørgsmål i forbindelse

med en eventuel tilslutning. Fængslet regnede med at der ville foreligge en endelig afklaring inden årets udgang.

Fængslet har telefonisk den 21. december 2007 over for direktoratet oplyst at der ikke er nyt i sagen, men at antenneforeningen er blevet rykket telefonisk i sagen i uge 51.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste og beder fængslet om at underrette mig om resultatet af den endelige afklaring.

Ad punkt 4.3.3 Gårdtur

Da ledelsen ikke sås at have afklaret med de indsatte på den lukkede afdeling om de ønskede deres gårdtur delt op (og om ønsket alene omfatter arbejdsfri dage), bad jeg ledelsen om at oplyse hvorvidt det oplyste om at gårdtur om morgenen kan være problematisk af hensyn til personalebemandingen, skulle forstås sådan at en sådan opdeling ikke vil være mulig.

Fængslet har oplyst at der har været holdt møde med de indsattes fællestalsmand på den lukkede afdeling. Fællestalsmanden har forklaret at det ikke er den generelle holdning at de indsatte ønsker gårdturen delt op, og at de indsatte for tiden er tilfredse med den måde som gårdturen afvikles på. Talsmanden oplyste videre at talsmandsordningen fungerer efter hensigten, og at der bliver taget stilling til de indsattes ønsker efterhånden som de opstår med nye sammensætninger af indsatte. De indsatte havde således kort tid forinden bl.a. ønsket at få flyttet tidspunktet for afholdelse af gårdtur på hverdage fra kl. 15.30 til kl. 16.00 hvilket var blevet imødekommet.

Fængslet har efterfølgende over for direktoratet oplyst at de indsatte også kan få gårdtur på arbejdsfri dage om morgenen, i det omfang de ønsker det og personalesituationen tillader det, uden at det medfører fradrag i de faste gårdture. Ønske herom afhænger meget af sammensætningen af de indsatte og behandles på jævnlige møder med afdelingslederen for den lukkede afdeling.

Direktoratet har udtalt at direktoratet ingen bemærkninger har til det af fængslet anførte.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 4.3.5 Udlevering af tøj

Jeg anmodede om direktoratets bemærkninger til fængslets forbud mod at udlevere tøj af mærkerne "Enemy of the State" og "Organized Crime", eventuelt i form af en kopi af direktoratets afgørelse såfremt direktoratet traf afgørelse herom på baggrund af fængslets (udaterede) udtalelse.

Direktoratet har i den anledning anført følgende:

"Indledningsvis kan det oplyses, at der ikke er truffet afgørelse i den konkrete sag. Direktoratet skal derfor oplyse følgende:

Statsfængslet har i sin udtalelse af 26. oktober 2007 oplyst, at statsfængslet ikke kan dokumentere, at det omhandlende tøj direkte kan virke som en magtdemonstration eller at indsatte bliver påtvunget enten at sælge tøjet for andre eller godtgøre, hvem der må, henholdsvis ikke må bære det i fængslet.

Statsfængslet har i øvrigt henvist til en udtalelse af 5. februar 2007 fra fængslets personale- og sikkerhedskonsulent og anført, at 'fængslets tidlige markering [har] medført, at der ikke har kunnet påvises nogen egentlige magtdemonstrationer' ved de indsattes anvendelse af det pågældende tøjmærke, men at der i det daglige dog er stærke indikationer, der peger i retning af, at det kun er særlige typer og deres proselytter, der går med tøjet. Derudover har statsfængslet blandt andet oplyst, at tøjet 'tilsiger en utilstedelig forherligelse af kriminalitet og den livsstil som fører til kriminalitet', og at statsfængslet ønsker mulighed for at opretholde en vis standard med hensyn til, hvilke synspunkter de indsatte må give udtryk for under ophold i fængslet.

Fængslet har i øvrigt bemærket, at tøj med smuglerlommer vil være forbudt at bære af ordens- og sikkerhedsmæssige grunde – uanset mærke.

Det fremgår af bekendtgørelse om indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over egne genstande m.v. og penge i kriminalforsorgens institutioner (genstandsbekendtgørelsen), § 2, stk. 1, nr. 12, at indsatte ikke må medtage, besidde eller råde over tøj og andre genstande, der kan virke som en magtdemonstration over for andre.

Det fremgår af vejledning om indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over egne genstande m.v. og penge i kriminalforsorgens institutioner (genstandsvejledningen), pkt. 8 at der ikke kan udleveres tøj og andre genstande, der kan virke som en magtdemonstration over for andre. Som baggrund for forbuddet er anført problemerne med negativt stærke indsatte i visse magtgrupper. Forbuddet omfatter ikke alene veste, pandebånd, håndledsremme, T-shirts og lignende, som er forbeholdt medlemmer og støttepersoner til sådanne magtgrupper, men også andre genstande, herunder udsmykningsgenstande, med slogans og/eller symboler for sådanne magtgrupper, som kan erhverves af alle. Forbuddet omfatter også genstande, som indsatte tilvirker i institutionen, eksempelvis tøj og udsmykningsgenstande.

Det fremgår af genstandsbekendtgørelsens § 11, at institutionens leder eller den, der bemyndiges dertil, kan bestemme, at bestemte genstande ikke kan udleveres til en indsat, hvis udlevering konkret er uforenelig med ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn.

På det foreliggende grundlag og på baggrund af de oplysninger, som fængslet har anført, er det direktoratets opfattelse, at det ikke på tilstrækkelig vis er godtgjort, at tøj af mærket 'Enemy of the State' eller 'Organized Crime' kan anses for at udgøre en genstand, der kan virke som en magtdemonstration på en sådan vis, at den er omfattet af genstandsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 12. Direktoratet har udover statsfængslets generelle oplysninger blandt andet lagt vægt på, at der (ud fra oplysninger fra net-butikker) er tale om tøj, som kan købes af alle, og at mærkerne ikke generelt kan henføres til en bestemt negativ stærkt styrende gruppe. Ligeledes er det tillagt vægt, at genstanden af fængslet ikke er anset for at være af en sådan karakter, at der er tilstrækkeligt grundlag for at lade den være omfattet af hensynet bag genstandsbekendtgørelsens § 2, stk. 2, nr. 1, som beskytter personalet mod at håndtere genstande, som kan virke som en magtdemonstration over for personalet jf. personale- og sikkerhedskonsulentens udtalelse af 5. februar 2007, 2. afsnit.

Det er dog samtidig direktoratets opfattelse, at såfremt fængslet på tilstrækkelig vis havde kunnet sandsynliggøre, at de nævnte tøjmærker af enkelte indsatte eller grupperinger af indsatte anvendes til at udvise magt i fængslet, vil tøjmærket kunne forbydes, selvom tøjet i det omgivne samfund ikke opfattes som en genstand, der kan virke som en magtdemonstration.

Direktoratet har telefonisk meddelt statsfængslet dette. Direktoratet har ligeledes meddelt statsfængslet, at man er enig med fængslet i, at fængslet i medfør af genstandsbekendtgørelsens § 11 vil kunne forbyde udlevering af bestemte genstande, hvis udlevering konkret er uforenelig med ordens- og sikkerhedsmæssige grunde, f.eks. fordi tøjet ikke kan undersøges på sikker vis, fordi det er forsynet med såkaldte 'smuglerlommer'. Ligeledes vil udlevering efter en konkret vurdering kunne forbydes, såfremt det sandsynliggøres, at en gruppe indsatte presser medindsatte til at købe de nævnte tøjmærker, jf. oplysningerne i ovennævnte udtalelse af 5. februar 2007."

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Ad punkt 5.2 Talsmandsordning

Jeg anmodede om direktoratets bemærkninger til fængslets interne regel om at maksimalt fem af de valgte talsmænd (for de åbne afdelinger) kan deltage i møder med ledelsen.

Direktoratet har i den anledning udtalt følgende:

"...

Fængslet har ... over for direktoratet oplyst telefonisk, at fængslet har tre åbne afdelinger, der hver består af to underafdelinger, en halvåben afdeling samt en lukket afdeling. ...

Fængslet har endvidere oplyst, at de indsatte på de åbne afdelinger kan vælge en talsmand for hver underafdeling, dvs. seks talsmænd i alt. Fængslet har derfor over for direktoratet tilkendegivet, at man vil ændre talsmandsreglerne, således at maksimalt seks talsmænd kan deltage i møder med ledelsen.

Da fængslet vil ændre reglerne, således at alle seks valgte talsmænd kan deltage i møder med ledelsen, har direktoratet ikke bemærkninger hertil.”

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig af samme grund heller ikke mere vedrørende dette forhold.

Jeg anmodede i rapporten om underretning om hvad der videre var sket i anledning af min opfordring til ledelsen om at formalisere talsmandsarbejdet.

Da de lokale regler ikke indeholdt en regel om hvor ofte der normalt skal ske drøftelser med ledelsen, jf. kravet herom i talsmandsbekendtgørelsens § 8, stk. 1, nr. 5, henstillede jeg desuden at der blev indføjlet oplysning herom i reglerne. Jeg anmodede om underretning om hvad der skete i anledning af min henstilling.

Jeg har efterfølgende modtaget et brev af 1. april 2008 fra fængslets fællestalsmand der gjorde opmærksom på at talsmandsordningen ikke fungerer. Han skrev at der ikke havde været møde med ledelsen i fængslet i flere måneder. I et svar af 7. april 2008 meddelte jeg at jeg var opmærksom på spørgsmålet om hvor tit der holdes møder med fængslets ledelse, og jeg henviste til inspektionsrapporten. Jeg orienterede talsmanden om ovennævnte henstilling og at fængslets svar ville indgå i min opfølgingsrapport.

Fængslet har oplyst at det er besluttet at udbygge fængslets ”Retningslinjer for talsmandskollegiet” med en bestemmelse om at der normalt skal ske formaliserede drøftelser med ledelsen mindst to gange om året.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg tager til efterretning at der nu i fængslets interne regler om talsmandsvirksomheden er oplysning om hvor ofte der (normalt) skal ske drøftelser med ledelsen.

Det er efter min opfattelse vigtigt at ledelsen følger systematisk op på de spørgsmål der rejses på møderne mellem talsmændene og ledelsen, og som ikke umiddelbart kan besvares eller afklares. Idet jeg går ud fra at der sker en sådan systematisk opfølgning, foretager jeg mig ikke mere med hensyn til formalisering af talsmandsarbejdet.

For så vidt angår hyppigheden af møder med talsmændene har jeg tidligere under en inspektion af et arresthus (Arresthuset i Kolding) modtaget en klage over at der kun blev afholdt møder hver tredje måned. Under henvisning til at ledelsen af arresthuset havde givet udtryk for at det altid ville være muligt for de indsatte at aftale et møde med arresthusets ledelse, og at det af talsmandsbekendtgørelsens § 3 fremgår at drøftelser med institutionen skal kunne komme i stand på talsmændenes initiativ, havde direktoratet ingen bemærkninger til at arresthuset havde fastsat at der afholdes møde mellem arresthusets ledelse og talsmændene en gang i kvartalet. Dette noterede jeg mig.

Også fordi det af fængslets regler fremgår at der holdes møde med talsmændene "mindst" to gange om året, går jeg ud fra at det også i Statsfængslet på Kragshede vil være muligt for talsmændene at få egentlige talsmandsmøder ud over de to møder om året hvis de ønsker det. Jeg beder dog direktoratet om at oplyse om fængslets regel om at der som udgangspunkt alene holdes formaliserede møder med talsmændene to gange om året, opfylder intentionerne i talsmandsbekendtgørelsens § 1, stk. 2, hvorefter institutionen skal tage initiativ til "jævnlig" drøftelser med de valgte talsmænd. Som jeg også tilkendegav i sagen vedrørende Arresthuset i Kolding, er jeg opmærksom på at det efter talsmandsbekendtgørelsens § 8, stk. 1, er overladt til de enkelte institutioner at fastsætte nærmere regler om bl.a. mødehyppigheden, og at det er begrundet i store forskelle institutionerne imellem, jf. direktoratets skrivelse nr. 74 af 16. maj 2001 om bekendtgørelsen hvori der er henvist til forskelle med hensyn til hvor hyppigt klientellet udskiftes.

Idet de lokale regler heller ikke indeholdt regler om kontrol med valget, jf. kravet herom i talsmandsbekendtgørelsens § 8, stk. 1, nr. 2 og nr. 4, henstillede jeg til at der blev indføjet oplysning herom i reglerne. Jeg anmodede om underretning om hvad der skete i anledning af min henstilling.

Fængslet har oplyst at fængslet bevidst har undladt at indføre regler om kontrol med valg af talsmænd, og at årsagen hertil er at personalekontrol med et sådant valg af de indsatte vil kunne blive opfattet som en indskrænkning af deres ret til helt frit at vælge talsmænd af deres midte. Fængslet har derfor foreslået at direktoratet overvejer at

ændre talsmandsbekendtgørelsen for så vidt angår dette spørgsmål, subsidiært giver Statsfængslet på Kragsskovhede tilladelse til at undlade indførelsen af en sådan kontrolregel som man fra fængslets side anser for såvel overflødig som betænkelig.

Direktoratet har anført følgende:

”Det fremgår af straffuldbyrdelseslovens § 34, stk. 2, 4. pkt., at valg af talsmænd og fælles talsmand foregår ved skriftlig, hemmelig afstemning, der kontrolleres af institutionen og repræsentanter for de indsatte i fællesskab. Det fremgår af talsmandsbekendtgørelsens § 8, stk. 1, nr. 4, at institutionens leder fastsætter nærmere regler om proceduren for valg af talsmænd og eventuelt fælles talsmand samt om kontrollen med disse valg.

Det påhviler således institutionen efter straffuldbyrdelsesloven at kontrollere valget i fællesskab med repræsentanter for de indsatte. Der er tale om en kontrol med, at valget foregår efter de fastsatte procedurer, herunder at der ikke forekommer uregelmæssigheder m.v. i forbindelse med den skriftlige, hemmelige afstemning.

Direktoratet har derfor over for fængslet tilkendegivet, at der i overensstemmelse med ombudsmandens henstilling i fængslets lokale regler fastsættes nærmere regler om kontrollen med valg af talsmænd, jf. bekendtgørelsens § 8, stk. 1, nr. 4.”

Jeg har noteret mig det oplyste om direktoratets tilkendegivelse over for fængslet og anmoder fængslet om at underrette mig om de regler om kontrol med valget som jeg herefter går ud fra at fængslet har fastsat (eller vil fastsætte).

Ad punkt 5.4 Euforiserende stoffer mv.

Jeg anmodede fængslet om at oplyse nærmere om samarbejdet med Region Nordjyllands Misbrugscenter (tidligere Foldbjergcentret) og om erfaringerne med ordningen når det var muligt at oplyse herom.

Fængslet har oplyst at der siden behandlingsprojektet startede den 1. februar 2007, har været en konstant tilgang af nye henvendelser fra indsatte der ønsker behandlingstilbud. I gennemsnit er der tale om en ny henvendelse om ugen. Projektet er blevet positivt modtaget af såvel indsatte som ansatte. Det er fængslets (foreløbige) vurdering at samarbejdet med misbrugscenteret forløber meget tilfredsstillende.

Fængslet har videre oplyst at behandlingen er opdelt i en motivationsfase (1) og en tilbagefaldsforebyggende fase (2). I åbent regi tilbydes behandlingen i både fase 1 og 2 som gruppebehandling. I lukket regi tilbydes behandlingen i fase 1 som gruppebehandling og i fase 2 som individuel behandling. De indsatte i denne afdeling er blevet

tilbudt at blive overflyttet til andet fængsel hvis de ønsker gruppebehandling i fase 2, men hidtil har ingen gjort brug af dette tilbud. Endvidere er enkelte indsatte fortsat i fase 1 som stoffri efter eget ønske.

Endelig har fængslet oplyst at der den 26. oktober 2007 var gennemført i alt 43 afsluttede behandlingsforløb, og at der til projektet er nedsat en styregruppe med repræsentanter fra henholdsvis misbrugscentret og fængslet som holder møde to gange om året. Fængslet har desuden vedlagt skriftligt materiale om projektet.

Direktoratet har udtalt at det er direktoratets vurdering at samarbejdet og de hidtidige resultater er meget tilfredsstillende.

Jeg har noteret mig det oplyste og har læst det vedlagte materiale om projektet med interesse.

Ad punkt 6.1.1 Lidt om sagerne (udelukkelse fra fællesskab)

Jeg modtog udskrifter af det notat der er beregnet "til sagen" i alle sagerne om udelukkelse fra fællesskab, men kun udskrifter af det notat der er beregnet "til klienten" i sagerne om udelukkelse fra fællesskab på andet grundlag end med henblik på afgivelse af urinprøve. Jeg gik derfor ud fra at det alene var i disse sager at der foreligger et særskilt notat til udlevering til den indsatte, men anmodede om oplysning om hvorvidt det var korrekt antaget.

Direktoratet har bekræftet at det forholder sig som jeg har antaget.

Jeg har noteret mig det oplyste, men beder direktoratet om at oplyse hvad den udskrift som direktoratet nedenfor under pkt. 6.1.4 har oplyst at den indsatte skal have i sagerne om udelukkelse fra fællesskab med henblik på afgivelse af urinprøve, sigter til.

Ad punkt 6.1.4 Partshøring og begrundelse mv.

Jeg anmodede direktoratet om at oplyse baggrunden for at det ikke i notatet om udelukkelse med henblik på afgivelse af urinprøve er angivet at den indsatte skal orienteres om adgangen til at udtale sig.

Direktoratet har oplyst at det fremgår af sagsbehandlingsmodulet vedrørende udelukkelse med henblik på at afgive urinprøve at den indsatte skal oplyses om retten til at lade sig bistå af andre og retten til at udtale sig. Sagsbehandleren skal "vinge af" i modulet når rettighederne er oplyst.

Direktoratet har videre oplyst at det burde fremgå af den udskrift der udleveres til den indsatte, at den indsatte er oplyst om disse rettigheder. Ved en fejl er det imidlertid kun retten til at lade sig bistå der fremgår af udskriften. Direktoratet vil sørge for at det bliver rettet i forbindelse med en kommende revision af klientsystemet.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 6.1.5 Kompetence

Jeg anmodede om oplysning om hvorvidt der foreligger (nye) interne regler om delegation af kompetencen til at træffe beslutning om udelukkelse fra fællesskab (og ophør heraf). I givet fald bad jeg om kopi heraf.

Fængslet har vedlagt en instruks af 11. september 2001. Fængslet har samtidig oplyst at instruksen er under revision, og at den opdaterede udgave vil blive eftersendt.

Jeg har noteret mig det oplyste og afventer modtagelsen af instruksen når den er revideret.

Medmindre det fremgår af interne regler, jf. min anmodning om oplysning herom, bad jeg om oplysning om hvem der har kompetence til at træffe beslutning om udelukkelse fra fællesskab og ophør heraf, herunder om (og i givet fald hvornår) beslutningen kan træffes af en fængselsfunktionær på prøve.

Fængslet har henvist til instruksen af 11. september 2001 hvoraf det bl.a. fremgår at afgørelserne træffes af afdelingslederen, og at sagen uden for almindelig kontortid drøftes med bagvagten.

Fængslet har videre oplyst at det næsten altid vil fremgå af klientsystemet at det er en fængselsfunktionær der har truffet beslutningen. Det skyldes at det er fængselsfunktionærene der typisk skriver handlingerne ind i klientsystemet. Det giver efter fængslets opfattelse ikke problemer.

Direktoratet har oplyst at direktoratet har meddelt fængslet at det bør fremgå af sagen at fængselsfunktionæren udfylder modulet i klientsystemet efter bemyndigelse, og hvem der har givet bemyndigelse hertil. Direktoratet har i øvrigt henholdt sig til fængslets udtalelse.

Jeg er enig med direktoratet i at det bør fremgå af notatet i den konkrete sag hvem der har truffet beslutningen når notatet udfærdiges af en anden person. Jeg går ud

fra at fængslet har formidlet dette videre til personalet, og at fængslet vil overveje at medtage det ved revisionen af de interne retningslinjer.

Ad punkt 6.1.7 Ophør og ugentlige overvejelser

Jeg anmodede om oplysning om varigheden af tre udelukkelse fra fællesskab der var uafsluttede på det tidspunkt da jeg modtog rapporterne fra fængslet.

Fængslet har oplyst at de nævnte tre udelukkelse fra fællesskab rettelig var afsluttede på tidspunktet for udleveringen af rapporterne til mig, og at de havde en varighed på henholdsvis syv, fem og fire dage (inklusiv midlertidig udelukkelse fra fællesskab). I to af tilfældene var forglemmelse årsag til at ophøret ikke var blevet noteret i klientsystemet, og i det sidste tilfælde var ophøret noteret i klientsystemet, men ikke i den oversigt som jeg modtog.

Fængslet har endvidere blandt andet oplyst at der har været nogle tekniske og praktiske problemer i klientsystemet som på tidspunktet for fængslets udtalelse var ved at være overstået. Fængslet har videre oplyst at afdelingssekretæren, for at imødegå fejl i sager om udelukkelse fra fællesskab, gennemgår alle udelukkelse og hver uge forelægger dem der har været i ugens løb, for afdelingslederne hvor systemet stemmes af med de faktiske forhold.

Direktoratet har oplyst at sager der "står åbne" i klientsystemet, af tekniske grunde ikke kan lukkes af fængslet når den pågældende indsatte er overført til et andet fængsel. I sådanne tilfælde er sagerne hidtil blevet lukket af direktoratets it-kontor. Direktoratet overvejer for tiden en anden løsning på dette problem. Direktoratet har i øvrigt henholdt sig til det som fængslet har oplyst.

Jeg har noteret mig det oplyste og beder direktoratet om at underrette mig om resultatet af de nævnte overvejelser.

Ad punkt 6.2.5 Kompetence mv. (observationscelleanbringelse)

Jeg noterede mig at en ledende medarbejder i fire af de fem tilfælde havde truffet og/eller modtaget underretning om beslutningen om anbringelse i observationscelle, men jeg anmodede om oplysning om hvorvidt der foreligger interne kompetenceregler på dette område.

Fængslet har henvist til vedlagte instrukser nr. 49 og 50, begge af 30. november 2006. Det fremgår af instruks nr. 50 at beslutning om anbringelse i observationscelle træffes af afsnitslederen og uden for almindelig arbejdstid af vagthavende. (Instruks nr. 49

handler om indsættelse i strafcelle og udelukkelse fra fællesskab, og instruks nr. 50 om anbringelse i observations- og sikringscelle).

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg anmodede tillige om oplysning om ledelsens, herunder inspektionens, tilsyn med området for anbringelse i observationscelle.

Fængslet har oplyst at inspektøren har ugentlige møder med afdelingslederne og personale- og sikkerhedskonsulenten, og at eventuelle anbringelser i observationscelle gennemgås med inspektøren på disse møder.

Direktoratet har udtalt at direktoratet ingen bemærkninger har hertil.

Direktoratet har tidligere udtalt at inspektionen både bør føre et løbende tilsyn med området (f.eks. ved stikprøvevis kontrol) og inddrages under behandlingen af en sag hvis den konkrete sag giver anledning til tvivl.

Med den bemærkning at jeg går ud fra at der også sker en sådan inddragelse af inspektionen i tvivlsomme sager i Statsfængslet på Kragsskovhede, har jeg noteret mig det oplyste om tilsynet med området for anbringelse i observationscelle.

Ad punkt 6.2.7 Lægetilkald og lægetilsyn

Jeg anmodede om oplysning om hvorfor lægetilkald i et tilfælde (en anbringelse den 26. september 2006) først fandt sted 1½ time efter anbringelsen.

Fængslet har oplyst at den indsatte selv oplyste at han havde slugt ca. 0,5 gr. hash. Den indsatte blev herefter observeret efter henstilling fra sygeplejersken. Fængslets læge havde konsultation denne dag fra kl. 15.30, og han var til stede på fængslets sygeafdeling. Lægen blev tilkaldt som en ekstra sikkerhedsforanstaltning inden han forlod fængslet. Han tilså den indsatte kl. 17.35 og mente ikke at der umiddelbart var nogen risiko ved at lade indsatte returnere til sin afdeling. Den indsatte blev herefter udtaget af observationscellen.

Fængslet har telefonisk over for direktoratet den 27. november 2007 oplyst at sygeplejersken ikke vurderede at der var mistanke om sygdom, og at lægen alene blev tilkaldt fordi han var til stede på fængslets sygeafdeling den pågældende dag.

Direktoratet har henholdt sig til det af statsfængslet anførte.

Jeg har noteret mig det oplyste. Efter min opfattelse burde det være fremgået af rapporten at lægen (alene) blev tilkaldt som en ekstra sikkerhedsforanstaltning fordi han alligevel var i fængslet på det pågældende tidspunkt.

Ad punkt 6.2.10 Klagevejledning

I alle tilfældene på nær ét er rapporten påtegnet (fortrykt) oplysning om at der er givet klagevejledning. Jeg anmodede om oplysning om hvorvidt den manglende klagevejledning i dette tilfælde skyldtes en forglemmelse, eller at der ikke var givet en sådan klagevejledning, og i givet fald hvorfor det ikke var sket.

Fængslet har oplyst at en gennemgang af den konkrete sag viser at det ikke kan dokumenteres at der er givet klagevejledning. Fængslet beklager at der ikke ses at være givet klagevejledning.

Fængslet har den 27. november 2007 over for direktoratet telefonisk oplyst at fængslet ikke kan erindre hvorfor der ikke er givet klagevejledning hvilket fængslet har beklaget.

Direktoratet har henholdt sig til fængslets beklagelser.

Det er beklageligt at det ikke fremgår om der er givet klagevejledning. At den fortrykte tekst om klagevejledning mangler, synes umiddelbart at indikere at der ikke er givet klagevejledning, og jeg har noteret mig at fængslet lægger dette til grund.

Jeg har endvidere noteret mig at fængslet har beklaget at der ikke er givet klagevejledning. Jeg er enig i at det er beklageligt.

Hvis klagevejledning bevidst er undladt, burde der i øvrigt have været gjort notat om årsagen hertil.

Opfølgning

Jeg beder om at fængslet sender de oplysninger mv. som jeg har bedt fængslet om, tilbage gennem Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Underretning

Denne rapport sendes til Statsfængslet på Kragshovede, Direktoratet for Kriminalfor-
sorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i fængslet.

Lennart Frandsen
Inspektionschef
